

## **ДИЗАЙН МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА НА ОСНОВІ РЕГЕНЕРАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ**

У закордонній практиці існує низка термінів, які визначають дії спільноти щодо старих промислових та складських об'єктів, тих, які відслужили свій термін, або є незатребуваними – модернізація, конверсія, реадптація, реновація, ремоделінг, рециклінг, редевелопмент, адаптивне повторне використання. Ці об'єкти втратили своє початкове функціональне навантаження у зв'язку з технічним прогресом, історичним розвитком, політичними чи економічними переміщеннями тощо, але, водночас, несуть на собі історичне навантаження, мають просторовий, енергетичний і, найчастіше, містобудівний потенціал.

Моделювання процесів сучасного використання об'єктів промисловості може бути частиною прогнозування, планування та реалізації програми оновлення міста. Оновлення міста може бути пов'язано зі зміною його функціональної навантаження (перехід від промислового профілю до наукового або культурного), з перенесенням промисловості, реновацією її територій та об'єктів, з демографічним зростанням, з відчуженням приватної власності для суспільних потреб і таке інше.

Найчастіше процес сучасного використання об'єктів залежить від девелоперських компаній, особистих інтересів або рекламних амбіцій. Але низка науковців визначають основоположні критерії, за якими відбувається вибір подальшої долі об'єктів – географічне розташування ділянки в структурі міста; соціальна важливість об'єкта, його історичне значення; важливість об'єкта з точки зору цілісного сприйняття місця у взаємодії з навколишнім середовищем; занесення до реєстру історичної, промислової чи культурної спадщини; екологічні характеристики об'єкта; оцінка збитків, завданих об'єктові; стан конструкцій та елементів; потенціал для повторного використання (об'ємно-просторовий, конструктивний, енергетичний, економічний).

Дослідження показали, що основу дизайну міського середовища на основі регенерації промислових об'єктів становить одна із схем: зі збереженням розпланувальної структури; з частковими змінами до існуючої схеми і з кардинальними змінами. Виявлені найбільш характерні функціонально-конструктивні; розпланувально-композиційні та художньо-естетичні прийоми дизайну міського середовища на основі регенерації промислових територій.

Функціонально-конструктивна організація регенованих об'єктів формується з використанням наступних прийомів – надання об'єктам

нових функцій відповідно до типології; формування функціональних зон різного призначення; музеєфікація окремої ділянки (блоку) об'єкта; використання промислових каналів під спеціальну систему очищення нових водних об'єктів з мікроорганізмами і рослинами; повторне використання промислових машин, механізмів для певних навчально-функціональних цілей; створення пішохідних маршрутів на місці колишніх залізничних рейкових шляхів; збереження конструктивного каркасу об'єкта як основної несучої схеми (економічна, конструктивна та історична доцільність); надання горизонтальним відкритим просторам ландшафтно-рекреаційних функцій.

Розпланувально-композиційна організація промислових територій у процесі регенерації ґрунтується на створенні чіткої композиційної структури із явним домінуванням головного елемента (зазвичай, промислової будівлі); акцентуванням основних композиційних вузлів архітектурними чи природними об'єктами; введенням у композицію аборигенних рослин, природних фрагментів, збережених на даних ділянках; наданням бувшим промисловим каналам статусу декоративних водних елементів головної (другорядної) композиційної вісі; дизайн оновленої території з включенням в якості акцентів промислових пам'яток.

Художньо-естетична організація промислових територій відбувається зі збереженням зовнішніх стильових рис архітектурних об'єктів за умови їх історико-культурної цінності; використанням геопластики та природного екологічного матеріалу (дерева, натурального каменю, піску, газону); із розкриттям конструктивних елементів будівель в якості малих архітектурних форм та об'єктів промислового дизайну; із застосуванням вертикального озеленення для оздоблення будівель, створення зелених ширм, стін; із використанням продукції й сировини бувших промислових об'єктів для дизайну елементів оновленого середовища та створенням візуальних інсталяцій на тему першої функції об'єкта (нагадування про минуле).

Виявлено, що основними засобами дизайну такого міського середовища є штучні елементи (збережені частини конструктивного каркасу, нові конструктивні форми); рельєф; водні елементи переважно штучного походження (горизонтальні, вертикальні); рослинність, базою якого є аборигенні культури.

Цілком погоджуємося з думкою міжрегіонального радника програми ООН Хабітата Пауліуса Кулікаускаса, котрий зауважив, що для успішної регенерації промислових територій необхідний комплексний і тематичний підхід, який відповідає принципам сталого розвитку і сприяє підвищенню якості самого міста та якості життя його населення ([1]).

#### *Література*

1. *Реновація промислових територій [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://archgrafika.ru>*